

KLASYFIKACJA ZAWODÓW I SPECJALNOŚCI

Klasyfikacja jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Grupuje poszczególne zawody (specjalności) w coraz bardziej zagregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy. Klasyfikacja została opracowana na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-08. Zasadniczy układ klasyfikacji, kryteria klasyfikacyjne oraz system kodowy przyjęto zgodnie z tymi standardami.

Struktura klasyfikacji oparta jest na systemie pojęć, z których najważniejsze to:

ZAWÓD	to zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło dochodów. Zawód może dzielić się na specjalności.
SPECJALNOŚĆ	jest wynikiem podziału pracy w ramach zawodu, zawiera część czynności o podobnym charakterze (związanych z wykonywaną funkcją lub przedmiotem pracy), wymagających pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności, zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.
UMIEJĘTNOŚĆ	sprawdzona możliwość wykonania odpowiedniej klasy zadań w ramach zawodu (specjalności),
KWALIFIKACJE ZAWODOWE	rozumiane są jako układy wiedzy i umiejętności wymagane do realizacji składowych zadań zawodowych.

Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie. W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: **10 grup wielkich**, **43 grup dużych** (jako wewnętrzny podział grup wielkich), **133 grup średnich** (jako wewnętrzny podział grup dużych) i **445 grup elementarnych** (jako wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują **2443 zawodów i specjalności**.

Struktura grup wielkich klasyfikacji i poziomy kompetencji.

W klasyfikacji uwzględniono cztery szerokie poziomy kompetencji określone w ISCO-08 oraz poziomy kształcenia określone w Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Edukacji (ISCED 2011).

Lp.	Nazwa grupy wielkiej	Liczba grup w ramach grupy wielkiej			Liczba zawodów i specjalności	Poziom kompetencji wg ISCO-08	Poziom kształcenia wg ISCED 2011
		dużych	średnich	elementarnych			
1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	4	11	31	157	3, 4	3, 4, 5, 6, 7, 8
2	Specjaliści	6	31	99	708	4	5, 6, 7, 8
3	Technicy i inny średni personel	5	20	87	490	3	3, 4
4	Pracownicy biurowi	4	8	27	68	2, 3	3, 4
5	Pracownicy usług i sprzedawcy	4	12	39	130	2, 3	3, 4
6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	3	9	17	54	2	3
7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	5	14	69	393	2	3
8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	3	14	41	339	2	2, 3
9	Pracownicy wykonujący prace proste	6	11	32	101	1	1, 2
10	Siły zbrojne	3	3	3	3	1, 2, 3, 4	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
	RAZEM	43	133	445	2443		

Wszystkie pozycje klasyfikacyjne opatrzone zostały symbolem cyfrowym. Analogicznie jak w standardzie ISCO-08 grupy wielkie oznaczono symbolem jednocyfrowym, grupy duże - dwucyfrowym, grupy średnie - trzycyfrowym, grupy elementarne - czterocyfrowym. Symbol sześciocyfrowy (niewystępujący w ISCO-08) przypisano do zawodu lub specjalności w grupach elementarnych. Klasyfikowanie wymaga znajomości charakterystyki zarówno grup zawodów, jak i samych zawodów. Poszczególne grupy wielkie zawodów można scharakteryzować następująco: **Grupa1** Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy - obejmuje zawody, w których podstawowymi zadaniami są:

planowanie, określanie i realizowanie podstawowych celów i kierunków polityki państwa, formułowanie przepisów prawnych oraz kierowanie działalnością jednostek administracji publicznej, a także sprawowanie funkcji zarządzania w przedsiębiorstwach lub ich wewnętrznych jednostkach organizacyjnych. **Grupa2** Specjaliści - obejmuje zawody wymagające wysokiego poziomu wiedzy zawodowej, umiejętności oraz doświadczenia w zakresie: nauk technicznych, przyrodniczych, społecznych, humanistycznych i pokrewnych. Ich główne zadania to wdrażanie do praktyki koncepcji i teorii naukowych lub artystycznych, powiększanie dotychczasowego stanu wiedzy poprzez badania i twórczość oraz systematyczne nauczanie w tym zakresie. **Grupa3** Technicy i inny średni personel - obejmuje zawody wymagające posiadania wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do wykonywania głównie prac technicznych i podobnych, związanych z badaniem i stosowaniem naukowych oraz artystycznych koncepcji i metod działania. **Grupa4** Pracownicy biurowi - obejmuje zawody wymagające posiadania wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do zapisywania, organizowania, przechowywania i wyszukiwania informacji, obliczania danych liczbowych, finansowych i statystycznych oraz spełniania obowiązków wobec klientów, szczególnie związanych z operacjami pieniężnymi, organizowaniem podróży, informacjami i spotkaniami w zakresie biznesu. **Grupa5** Pracownicy usług i sprzedawcy - obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia, które są niezbędne do świadczenia usług ochrony, usług osobistych związanych między innymi z podróżą, prowadzeniem gospodarstwa, dostarczaniem żywności, opieką osobistą oraz do sprzedawania i demonstrowania towarów w sklepach hurtowych czy detalicznych. **Grupa6** Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy - obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uprawy i zbioru ziemiopłodów, zbierania owoców lub roślin dziko rosnących, uprawy i eksploatacji lasów, chowu i hodowli zwierząt, połowów lub chowu i hodowli ryb. **Grupa7** Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do uzyskiwania i obróbki surowców, wytwarzania i naprawy towarów oraz budowy, konserwacji i naprawy dróg, konstrukcji i maszyn. Główne zadania wymagają znajomości i zrozumienia charakteru pracy, stosowanych materiałów, maszyn i wytwarzanych produktów. **Grupa8** Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń - obejmuje zawody wymagające wiedzy, umiejętności i doświadczenia niezbędnych do prowadzenia pojazdów i innego sprzętu ruchomego, nadzorowania, kontroli i obserwacji pracy maszyn i urządzeń przemysłowych na miejscu lub za pomocą zdalnego sterowania oraz do montowania produktów z komponentów zgodnie z normami i metodami montażu. Wykonywanie zadań wymaga odpowiedniej wiedzy i zrozumienia zasad funkcjonowania obsługiwanych urządzeń. **Grupa9** Pracownicy wykonujący prace proste - obejmuje zawody, które wymagają podstawowych umiejętności i wiedzy teoretycznej niezbędnych do wykonywania przeważnie prostych i rutynowych prac. Praca wykonywana jest przy zastosowaniu prostych narzędzi ręcznych i przy ograniczonej własnej inicjatywie i ocenie. **Grupa10** Siły zbrojne – żołnierze zawodowi służby stałej i kontraktowej. (źródło: www.klasyfikacje.gofin.pl, <http://psz.praca.gov.pl>)

SPOSOBY POSZUKIWANIA INFORMACJI NA TEMAT OPISÓW ZAWODÓW, SYTUACJI NA RYNKU PRACY, ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

www.psz.praca.gov.pl

3 opracowania:

- klasyfikacja zawodów i specjalności
- przewodnik po zawodach wydanie II
(w tomie VII znajduje się alfabetyczny spis treści wszystkich zawodów)
- standardy kwalifikacji zawodowych

www.praca.gov.pl

www.kluczdokariery.pl

zakładka katalog zawodów

www.doradztwozawodowe.koweziu.edu.pl

zakładka rynek pracy

www.pomorskibarometr.pl

informacje o zawodach

www.praca-enter.pl

katalog zawodów

www.zawodyregulowane.pl

www.ibngr.pl

Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową

www.zawodowe.com

informacje na temat zawodów
